

Церква Воскресенська

Розташована на Новому місті в Острозі. Заснована, ймовірно, у другій половині XVI століття. У 1591 р. згадується її священик Григорій. У ревізії володінь *О. Острозького* 1620 р. на Застав'ї (те ж, що й Нове Місто) називаються церква “Воскресіння” та “піп воскресенський”. Під час подій 1636 р., за повідомленням *Острозького літописця*, “ішли священици всі со крести от замкової церкви до храму Воскресенія Христова на Новое Місто”. Після *острозької трагедії А.-А. Ходкевич* на своїй частині міста три церкви “позапечатовала”, серед яких була й “воскресеніє Христово”. У літописі серед трьох міських священиків, котрі тоді не прийняли унію і “уступили з міста ніщим”, згадується також “отець Марко – воскресний”. Правдоподібно, була зведена по-новому/відбудована чи перебудована у 1672 році. За *М. Теодоровичем*, у другій половині XIX ст. на певні землі Ц. існувала копія з документа, даного Я.-О. Конєцпольським 20.02.1657 року. На межі XIX-XX ст. дерев'яна Ц. через ветхість була розібрана. Із придатного матеріалу Ц. у 1901 р. збудовано приписаний до неї кладовищний Миколаївський храм. Сучасна мурована Воскресенська Новоміська церква збудована у т. зв. єпархіальному стилі на початку XX століття.

Джерела: Архив Юго-Западной России. – Киев, 1859. – Ч. 1. – Т. 1. – С. 320; Бевзо О. А. Львівський літопис і Острозький літописець. – Київ, 1971. – С. 138-139; Державний історико-культурний заповідник м. Острога. Відділ фондів. – КН 11681/Ш Д 6056 (1906 р.); Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII ст. / Упоряд. В. Атаманенко. – Київ – Острог – Нью-Йорк, 2004. – С. 198-199.

Література: Близняк М. Метрична книга острозького новоміського Святоскресенського храму як джерело з історії Острога // Записки наукового товариства ім. О. Оглоблина. – Острог, 2002. – Т. I. – С. 5-8; Вихованець Т. Острозькі храми XVI – середини XVII ст. // Наукові записки. Серія “Історичні науки”. – Острог, 2008. –

Вип. 13. – С. 167-168; Манько М. Дев'ятсотлітній Острог. – Острог, 2000. – С. 34; Теодорович Н. И. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии: В 5-ти томах. – Почаев, 1889. – Т. 2: Ровенский, Острожский, Дубенский уезды. – С. 677-678; Kardaszewicz S. Dzieje dawniejsze miasta Ostroga. Materiały do historyi Wołynia. – Warszawa – Kraków, 1913. – S. 155-156; Ostróg. Ilustrowany przewodnik krajoznawczy. – Biały Dunajec – Ostróg, 2000.

Тарас Вихованець

Церква Глібориська

Нині не існує. Ймовірно, виникла у першій половині XVI ст. або й раніше, бо в “Акті введення у володіння Острозькою волостю Беати та Гальшки Острозьких 1542 р.” згадується село святого Гліба та Бориса. Це ж село називає і “Підтвердження прав Беати Острозької на маєтки покійного чоловіка з вписанням акту їх поділу в 1542 р. між нею та її дочкою Гальшкою”. На 1603 – рік розподілу маєтностей між синами *В.-К. Острозького Янушем та Олександром* – іменується глібориський священик Сава, котрий мешкав на Загородді в Острозі. А в інвентарі ординацької частини Острозької волості від 1621 р. в Острозі на Загородді значиться “отець Глібориський”. Згідно з інвентарем ординацької частини Острога від 1708 р., Ц. знаходилася у пригородку: після опису Острозького парафіяльного костела та деяких дворів повідомляється: “Трунт і місце, на котрому колись церква закладення Гліба і Бориса бувала, і належний до тієї церкви цвинтар, зараз тільки порожнє, голе стоїть урочище”. Зовнішній вигляд та доля храму – невідомі.

Джерела: Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII ст. / Упоряд. В. Атаманенко. – Київ – Острог – Нью-Йорк, 2004. – С. 19, 36, 77, 91, 298; Тесленко І. Акт поділу володінь між кнг. Беатою з Костельця і кж. Гальшкою Острозькою 1542 року як джерело з соціально-економічної історії Острозької